

[Hartvig Frisch.]

i Orden, idet jeg ogsaa erkendte den store Interesse, der vilde være forbundet dermed. Jeg taler her naturligvis kun for mit eget lille Tilfælde, fordi jeg som Rigsdagsmand har staaet over for dette, men jeg synes, det er meget oplysende. Og helt ligegyldigt har det vel næppe været, naar man stod over for Valget mellem at blive her i Landet eller at skulle deporteres enten til Tyskland eller et tyskbesat Land.

Martin Nielsen: Som en af dem, der i fire Aar har været under det høje Tings Beskyttelse, finder jeg Anledning til ved denne Lejlighed at sige et Par Ord. Det første skal være det, at skulde den danske Rigsdag nogen Sinde komme i den samme Situation som dengang, saa vil jeg anmode om, at man i hvert Tilfælde undtager mig fra denne Beskyttelse. Det forekommer mig efterhaanden at være noget groft, det der foregaar her. Jeg havde anset det for mere mandigt og mere ærligt, om de forskellige Partier havde sendt de samme Ordførere, som den 20. August 1941 stod paa denne Talerstol og anbefalede Tinget at bryde Grundloven, at spærre ikke-anklagede Borgere inde under Forhold, som man vidste før eller senere maatte føre til, at vi havnede i Helvede, op som Ordførere i Dag; de lever jo nemlig endnu, men det gør ikke alle de, der kom til at nyde godt af Beskyttelsen.

Det var jo ikke nogen Beskyttelse, og det er Historieforfalskning at prøve paa at fremstille det paa den Maade. Havde det været en Beskyttelse, saa havde man for det første advaret os og sagt til os: Saadan ligger Landet, saa kan I selv vælge! Det gjorde man ikke. Nu ligger det desværre saadan, at den parlamentariske Kommission ikke er færdig med sit Arbejde, men jeg gaar ud fra, at det til sin Tid vil være muligt at dokumentere, at det havde været muligt at advare os. Man gjorde det ikke. Men derimod har vi i 2½ Aar inden for Murene og inden for Pigtraaden her i Danmark set en Klapjagt, set en Snusen i alting, set en Skygning af vore Koner, set vore Breve, vore Familiers Breve, undersøgt, beslaglagt med det ene Formaal blot at prøve paa at spærre saa mange Kommuniste inde som muligt.

Og hvem var det saa, man spærrede inde? Af de 150, der blev tilbage den 29. August, og som den 2. Oktober blev udleveret til Helvedet i Tyskland, døde i Gaar her i København Nr. 20. Nr. 21 ligger for Døden i Berlin, og jeg skal forklare de ærede

Medlemmer hvorfor. Fordi han hedder Rasmussen. Det er Aarsagen. Fordi han hedder Rasmussen, kom han under Beskyttelse. Det drejer sig om en dengang meget ung Mand, hvis Forbindelse med Kommunistisk Parti, kommunistiske Organisationer og kommunistisk Virksomhed bestod i, at han een eneste Gang havde deltaget i en Cykeludflugt sammen med nogle unge Kommuniste. I Henhold til den udmærkede Beskyttelseslov, som man vedtog — for vor Skyld naturligvis —, skulde jo blot Mandens Identitet fastslaaes, det var Domstolens eneste Opgave, det var det eneste, Domstolen havde at tage Stilling til, naar Politiet rejste Sigtelse for kommunistisk Virksomhed. Det var det hele. Det var Grundlaget, og paa dette Grundlag er denne unge Mand, som var 18 Aar, dengang det konstateredes, at han var født og hed Rasmussen, blevet interneret, og i 2½ Aar sloges vi i Vestre Fængsel og i Horsørød med Myndighederne om at udlevere denne Mand. Man vilde ikke, for han hed Rasmussen. Han blev sendt til Stutthof. Han gennemgik Helvedet dér, og det sidste, vi nu ved om ham, er, at han ligger paa et Hospital ved Berlin og efter alt at dømme ikke kommer over det.

Nej, det var ikke et Spørgsmaal om at komme for Ribe Ret eller hænge i Varde Galge. Vi fik begge Dele. Og hvis man endelig vilde have gjort noget, hvis der havde været det mindste ærlige ved Spillet ogsaa fra dette høje Tings Side, som over for Befolkningen søgte at gardere sig ved at nedsætte det saakaldte Kommunistudvalg, der parlamentarisk skulde kontrollere Sagen, saa havde man vel, da det jo nu er fastslaaet, at den 29. August ikke kom som nogen Overraskelse, da man nu oven i Købet hævder, at man egentlig temmelig bevidst stiledede frem imod, at Modstanden, den passive Modstand, som man nu siger, skulde kulminere, ogsaa herfra sagt til Myndighederne, at nu maa I sørge for, at de Mennesker, som vi for 2½ Aar siden tog under vor Beskyttelse, bliver løsladt. Det gjorde man ikke. Man gjorde det modsatte! Man forhindrede, at vi blev frie, det er Kendsgerningen. Baade udefra og indefra forhandlede vi med respektive kompetente Myndigheder, fordi naturligvis ogsaa vi vidste, hvordan Situationen udviklede sig, forhandlede og fik Løfte om, at vi rettidigt skulde blive advaret. Og i en misforstaaet Loyalitet ventede vi, medens vi paa Grund af de menige Fængselsbetjentes Indstilling havde Muligheder for selv at gaa vor Vej. Men paa Grund af misforstaaet politisk Loyalitet, fordi vi endnu havde Troen paa, at der maatte være nogen Ærlighed med i